

111916 - YOLCUNUN, YOLCULUK SIRASINDA KİMİ ZAMAN İKİ NAMAZI BİRLEŞTİREREK KILMASI, KİMİ ZAMAN DA BİRLEŞTİRMEMESİ CÂİZ MIDİR?

Soru

Yolcunun, yolculuk sırasında kimi zaman iki namazı birleştirerek kılması, kimi zaman da birleştirmemesi câiz midir?

Detaylı cevap

Nebevî sünnet, yolcunun yolculuk sırasında iki namazı birleştirerek kılmasının câiz olduğuna delâlet etmiştir.

Nitekim İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

﴿جَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ بِالْمَدِينَةِ فِي غَيْرِ خَوْفٍ وَلَا مَطَرٍ﴾.
[وَفِي رِوَايَةٍ: وَلَا سَفَرٍ] فَقِيلَ لِابْنِ عَبَّاسٍ: لِمَ فَعَلَ ذَلِكَ؟ قَالَ: كَيْ لَا يُحْرَجَ أُمَّتُهُ (([رواه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Medine'de, hiçbir korku ve yağmur -başka bir rivâyette: yolculuk/sefer hali- yok iken, öğle ile ikindi ve akşam ile yatsı namazlarını birleştirerek kıldı.

İbn-i Abbas'a: (Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-) niçin böyle yaptı? Diye sorulduğunda o şöyle cevap vermiştir:

- Ümmetine güçlük/zorluk çıkarmak istemediği için (böyle yapmıştır). " (Müslim; hadis no: 705).

İbn-i Abbas'ın bu üç şeyi (sefer, korku ve yağmuru) nefyetmesi, bunların, iki namazın birleştirilerek kılınması için bilinen sebeplerden olduğuna delildir.

İbn-i Abbas'ın -Allah ondan ve babasından râzı olsun- kastı şudur:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- iki namazı, bu üç sebebin dışında bir sebepten dolayı birleştirerek kılmıştır.

Dolayısıyla yolcunun, iki namazı birleştirerek kılması veya her namazı vaktinde ayrı ayrı kılması gibi dilediği şekilde kılması câizdir. Ancak namazı vaktinde edâ etmesinde yolcu için bir zorluk yoksa iki namazı birleştirmemesi kendisi için daha fazîletlidir.

Bunun içindir ki Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bütün yolculuklarında namazları birleştirerek kılmamıştır. Aksine kimi zaman birleştirerek kılmış, kimi zaman birleştirmemiştir.

Nitekim bazı âlimler, yolcunun, ancak yolda seyir halinde olduğu zaman namazlarını birleştirerek kılmasının câiz olduğu, seyir halinde olmayıp da bir yerde konaklıyorsa, namazlarını birleştirerek kılmasının câiz olmadığı görüşüne varmışlardır. Fakat bu konuda doğru olan görüş, ister seyir halinde olsun, isterse bir yerde konaklıyor olsun, namazlarını birleştirerek kılması câizdir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olduğuna göre, o, Tebuk savaşında bir yerde konaklarken iki namazı birleştirerek kılmıştır. (İmam Ahmed ve Ebu Dâvud rivâyet etmişler, Elbânî de 'Silsiletu'l-Ehâdîsi'-Sahîha'; hadis no:164'de sahih olduğunu belirtmiştir.)

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin-, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in seferde bir yerde konaklarken iki namazı birleştirerek kıldığına delâlet eden bazı delilleri zikretmiş, sonra şöyle demiştir:

"Bu hadislerin zâhirine bakılırsa, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yolculuk sırasında bir yerde konaklarken bile iki namazı birleştirerek kılmıştır. Bunu da ya iki namazı birleştirmenin câiz olduğunu açıklamak ya da orada birleştirmeye bir ihtiyaç olduğu içindir. Çünkü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Vedâ haccında Mina'da konaklarken namazlarını birleştirerek kılmamıştır.

Buna göre diyebiliriz ki: Bir yerde konaklayan yolcunun namazlarını birleştirerek kılmaması kendisi için daha fazîletlidir. Eğer birleştirirse, bunda bir sakınca yoktur. Ancak birleştirmesi için de bir ihtiyaç olmalıdır. Örneğin çok yorgun olduğundan dolayı dinlenme ihtiyacının olması veya her vakit (abdest almak) için su istemesinde zorluk ve meşakkatin olması gibi hallerde namazlarını birleştirerek kılmaması ve ruhsatlara tâbi olması kendisi için daha fazîletlidir." (Bkz: Muhammed b. Salih el-Useymîn'in: "Namaz Vakitleri Risâlesi").

Değerli âlim Abdulaziz b. Abdullah b. Baz -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bir yerde konaklayan yolcu, namazlarını cem'i takdim ve cem'i tehir yapması arasında muhayyerdir (hürdür). Dilerse, cem'i takdim olarak kılar, dilerse cem'i tehir olarak kılar. Fakat her namazı vaktinde kılmaması, kendisi için daha fazîletlidir. Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Vedâ haccında Mina'da konaklarken her namazı vaktinde kılmıştır. Çünkü o, mukimdi. Eğer namazları birleştirme ihtiyacı duyarsa, bunu yapmasında bir günah yoktur. Zirâ Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Tebuk savaşında bir yerde konaklarken (mukim iken) namazlarını birleştirmiştir." (Bkz: "Mecmûu Fetâvâ İbn-i Baz"; c: 12, s: 281-282).

Buna göre bir yolcu, iki namazı birleştirme veya her namazı vaktinde kılma konusunda muhayyerdir. Fakat her namazı vaktinde kılmaması, kendisi için daha fazîletlidir. Ancak her namazı vaktinde kılmaması kendisine bir zorluk ve meşakkat veriyorsa, bu takdirde iki namazı birleştirerek kılabilir.

Fakat şu nokta dikkat edilmesi gerekir: Cemaat namazı yolcuya da farzdır. Dolayısıyla iki namazı birleştirip tek başına kılmaması câiz değildir.

Bu konuda daha detaylı bilgi için ([40299](#)) nolu sorunun cevabına bakınız.